

Lausunto Pirkanmaan alueellisista hyvinvointisuunnitelmista 2026-2029

Kaupunginhallitus 30.03.2026 § 78
1884/00.04.03/2026

Pirkanmaan hyvinvointialue pyytää Pirkanmaan kuntia ja Järjestöyhteistyöryhmää antamaan lausuntonsa Pirkanmaan alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2026–2029, Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2026-2029, Ehkäisevän päihdetyön suunnitelmasta vuosille 2026-2029 ja Väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelmasta vuosille 2026-2029. Lausuntoa pyydetään erityisesti suunnitelmien sisällöstä ja yhteisestä toimeenpanosta.

Parkanon kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua Pirkanmaan hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2026–2029. Lausunnossa on huomioitu alueellisen hyvinvointisuunnitelman lisäksi Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma, Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma sekä Väkivallanehkäisyn toimenpideohjelma. Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa on hyvinvointialueella valmisteltu erillisenä suunnitelmana ja olisi ollut hyvä saada se tähän kokonaisuuteen lausuttavaksi, koska hyvinvointityön näkökulma on elinkaarimallin mukainen ja ennaltaehkäisyn vaikutukset ulottuvat väestön tulevaisuuteen.

Parkanon kaupunki toteaa, että alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat linjassa Parkanon kaupungin hyvinvointisuunnitelmien painopisteiden kanssa ja linkittyvät myös strategiaan tavoitteisiimme. Kaupungin asukkaiden hyvinvoinnin ja terveellisten elintapojen lisääminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden sekä turvallisen ja viihtyisän elinympäristön luominen vaativat pitkäjänteistä kehittämistä useiden eri toimijoiden kesken. Pidämme hyvänä, että suunnitelmissa korostuvat ennaltaehkäisy, yhdenvertaisuus sekä vaikuttavat palvelut. Erityisen kannatettavia ovat painopisteet, jotka liittyvät mielen hyvinvoinnin vahvistamiseen, osallisuuden lisäämiseen, liikkumisen edistämiseen sekä turvallisen arkiympäristön kehittämiseen. Nämä vastaavat hyvin tunnistettuihin väestötason haasteisiin ja ajankohtaisiin kehittämisen tarpeisiin myös Parkanon kaupungissa.

Suunnitelmakokonaisuuden vahvuutena voidaan pitää sen rakennetta, jossa eri kohderyhmille (mm. ikääntyneet sekä päihdetyön kohderyhmät) on laadittu omat suunnitelmansa, mutta yhteiset tavoitteet ohjaavat kokonaisuutta. Tämä mahdollistaa sekä kohdennetut toimenpiteet että strategisen yhtenäisyyden.

Kehittämiskohteina nostamme esiin seuraavat näkökulmat:

Suunnitelmien toimeenpano, seuranta ja arviointi

Suunnitelmissa esitetyt tavoitteet ovat pääosin perusteltuja, mutta niiden toteutumisen seuranta edellyttää selkeitä mittareita ja vastuutahoja siten että yhteistyö tulee myös näkyväksi. On tärkeää varmistaa, että tavoitteiden etenemistä arvioidaan systemaattisesti ja läpinäkyvästi. Parkanon kaupunki tarvitsee tietoa, miten eri toimijoiden yhteistyö vaikuttaa ja näkyy kaupunkilaisten arjessa. Toimeenpanon seurannassa tulisi käydä myös hyvinvointialueen ja kaupungin yhteinen keskustelu

vähintään kerran vuodessa, jotta yhdyspintatyön vaikuttavuus tulee näkyväksi.

Kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on jaettu tehtävä. Yhteistyörakenteiden toimivuuteen sekä tiedonkulkuun tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta päällekkäisyyksiltä vältetään ja resurssit kohdentuvat tehokkaasti. Myös tähän tarvitaan tulevaisuudessa vahvaa yhteistyötä paikallisen sote-palvelutuottajan kanssa, jotta alueellisen hyvinvointisuunnitelmat tavoitteet toteutuvat. Parkanon kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ennaltaehkäisevän toiminnan järjestämiseksi on todella tärkeää saada erilaisiin työryhmiin vastinpareja ja osallistujia, asiantuntijoita ja ammattilaisia. Verkostomainen työ on osoittanut vaikuttavuutta ja hyötyä kuten Parkano-Kihniö perhekeskustoiminta tai alueellinen ennaltaehkäisevän päihdetyön verkosto. Hyvinvoinnin edistämiseksi tehdyt yhteiset kampanjat kuten syksyn 2025 energiajuomakampanja ovat hyviä yhteistyön toteuttamistapoja. Myös Hyvinvointia elintavoilla -sivusto palvelee hyvinvointityön yhteisiä tavoitteita elintapaohjauksen vahvistamisessa.

Resurssien riittävyys

Suunnitelmien tavoitteet ovat kuitenkin laajoja. Niiden toteutuminen edellyttää riittäviä henkilöstö- ja taloudellisia resursseja sekä pitkäjänteistä sitoutumista ja siksi tarvitaan tarkkaa yhteistä neuvottelua ja sopimista, mikä on eri toimijoiden rooli ja vastuu. Kehittämistoimintaa tehdään usein hankkeiden avulla ja niissä tehtyjen toimintamallien jatkuvuus tulisi varmistaa.

Asukkaiden osallisuus

On tärkeää, että asukkaiden ja kokemusasiantuntijoiden osallistuminen ei rajoitu valmisteluvaiheeseen, vaan jatkuu myös toimeenpanossa ja arvioinnissa. Parkanon Vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston tulisi saada myös tietoa alueellisten neuvostojen kautta miten nämä suunnitelmat jalkautuvat kaupunkilaisten arjessa näkyväksi toiminnaksi.

Hyvinvointierojen kaventaminen

Suunnitelmissa tulisi vielä vahvemmin huomioida ja tunnistaa kuntien erilaisuus, alueelliset ja sosioekonomiset erot sekä kohdentaa toimia niihin ryhmiin, joissa hyvinvointivajeet ovat suurimpia. Tähän tarvitaan tiedolla johtamista ja yhteistä ajantasaista tilastotietojen tulkintaa, koska valtakunnalliset indikaattorikonaisuudet tulevat viiveellä.

Yhteenvetona toteamme, että Pirkanmaan alueelliset hyvinvointisuunnitelmat muodostavat hyvän ja perustellun kokonaisuuden, joka luo selkeän suunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Jatkossa keskeistä on suunnitelmien vaikuttava toimeenpano, riittävä resursointi sekä yhteistyön vahvistaminen eri toimijoiden välillä.

Liitteenä

Lausuntopyyntö

Pirkanmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2026-2029

Pirkanmaan alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2026-2029

Pirkanmaan alueellinen väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelma 2026-2029

Valmistelija hyvinvointikoodinaattori Anne Perälä.

-Esittelijä

Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää lausuntonaan esittää yllä olevan lausunnon Pirkanmaan alueellisiin hyvinvointisuunnitelmiin 2026-2029

Käsittely

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.